

1515-ben ismét kénytelen őket meginteni, hogy zálogos birtokaik után Putnoky Jánosnak, abaujvármegyei adószedőjének fizessék meg, a Buda vára megerősítésére kivetett félforintnyi adót.¹⁾

Egyes községek adójáról 1522-ben értesülünk. Szendy Miklós, a vármegye dikátora Ruszka adójában 53^{1/2} frtot, Forróéban 53 frtot nyugtat.²⁾

Kemény Lajos.

A földmértékek történetéhez. Professor Maitland „Domesday Book and beyond“ című nemrég megjelent művében írja, hogy olvasta „valahol“, miszerint Németország s némely vidékén, mint határozták meg a földek mérésére használt póznának hosszát, de idézzetel és részletekkel nem szolgálhat. Ő bizonyára az öreg Jakob Koekelre, „Stattsschreiber zu Oppenheim“-re gondolt, kinek „Rechenbüchlein“-je ugyanott 1517-ben jelent meg.

Én az ő „Geometrei“-jének csak frankfurti (a Majnán) 1570-iki kiadását láthattam s ebben (fol. 4) elmondja részletesen az eljárást.

„Es sollen sechtzehn man / klein und gross / wie die ungefehrlich nach einander aus der Kirchen gehen / ein jeder von dem anderen einen Schuch stellen / und darmit eine Lenge / die da gerad sechtzehn derselben Schuch begreiffet / messen / Dieselb Lenge ist / und soll sein / ein gerecht gemeyn Messrute / damit mann das Feldt messen Soll.“

Egy fanetszetben megis mutatja, hogy a 16 ember, mint sorakozik egymás után, úgyhogy mindegyik czipőjének orra érinti az előtte álló emberének sarkát. Az ekképen meghatározott hosszát 16 egyenlő részre osztja s az ilyen rész az illető falu vagy helység elfogadott hosszegysége.

Négy ilyen vessző (Messrute), tehát 64 „czipő“ adja meg a szántóföld, rét, kaszáló, stb. szélességét és 32 vessző (tehát 512 czipő) az illető mező hosszúságát s az ilyen mezőnek térfogata egy „Morgen“.

Amint azonban ugyancsak Maitland tanár figyelmeztet bennünket idézett munkájában, az ilyen praecisióval csakis oly helyen mértek, ahol a területi viszonyok ezt megengedték és a hol például egy görbe folyású patak vagy más valamely természetes határ nem zavarta meg a dolgok theoretikus rendjét. Ha egy tizedrész vagy talán egy nyolczadrész holddal több vagy kevesebb jutott osztályrészül egy-egy földművesnek, azzal ő nem törődött. Egy hold földje volt neki mégis.

Kropf Lajos.

¹⁾ U. o. 938. sz.

²⁾ U. o. 1035. sz.